

פעולה על איכות הסביבה

מטרת הפעולה:

להעביר לחניכות את חשיבותה של שמירת הסביבה.

מהלך הפעולה:

א. נתחיל בלהראות לחניכות תמונות של מקומות ודברים (נספח 1) (בית נקי, בית מלוכלך, חצר גינה וכו)

נשאל אותן איפה היו מעדיפות לטייל? לגור? איפה הייתן מרגישות יותר בנוח?

ב. שאלות לדיון:

מה עולה לכן לראש כששואלים אתכן על איכות הסביבה?

מה אתן מוכנות לעשות כדי לשמור עליה?

עד כמה אתן מוכנות לתת מעצמכן כדי שהסביבה תשמר?

ג. נשאל את החניכות למה איכות הסביבה ושמירה על הסביבה חשובה לנו ונשמע אותן בפופקורן אחר כך נראה להן את השריפה שהייתה באוסטסטריה (נספח 2) ונגיד להן שאחד הסיבות הגדולות שזה קורה זה בגלל שינוי האקלים.

ד. נראה להם שאפילו בהלכה מסופר לנו על איכות הסביבה ושמירה על כדור הארץ. (נספח 3)

ה. מה אנחנו יכולות לעשות (נספח 4)

ו. סיכום: בפעולה ראינו מה קורה לנו כשאנחנו לא שומרים על הסביבה

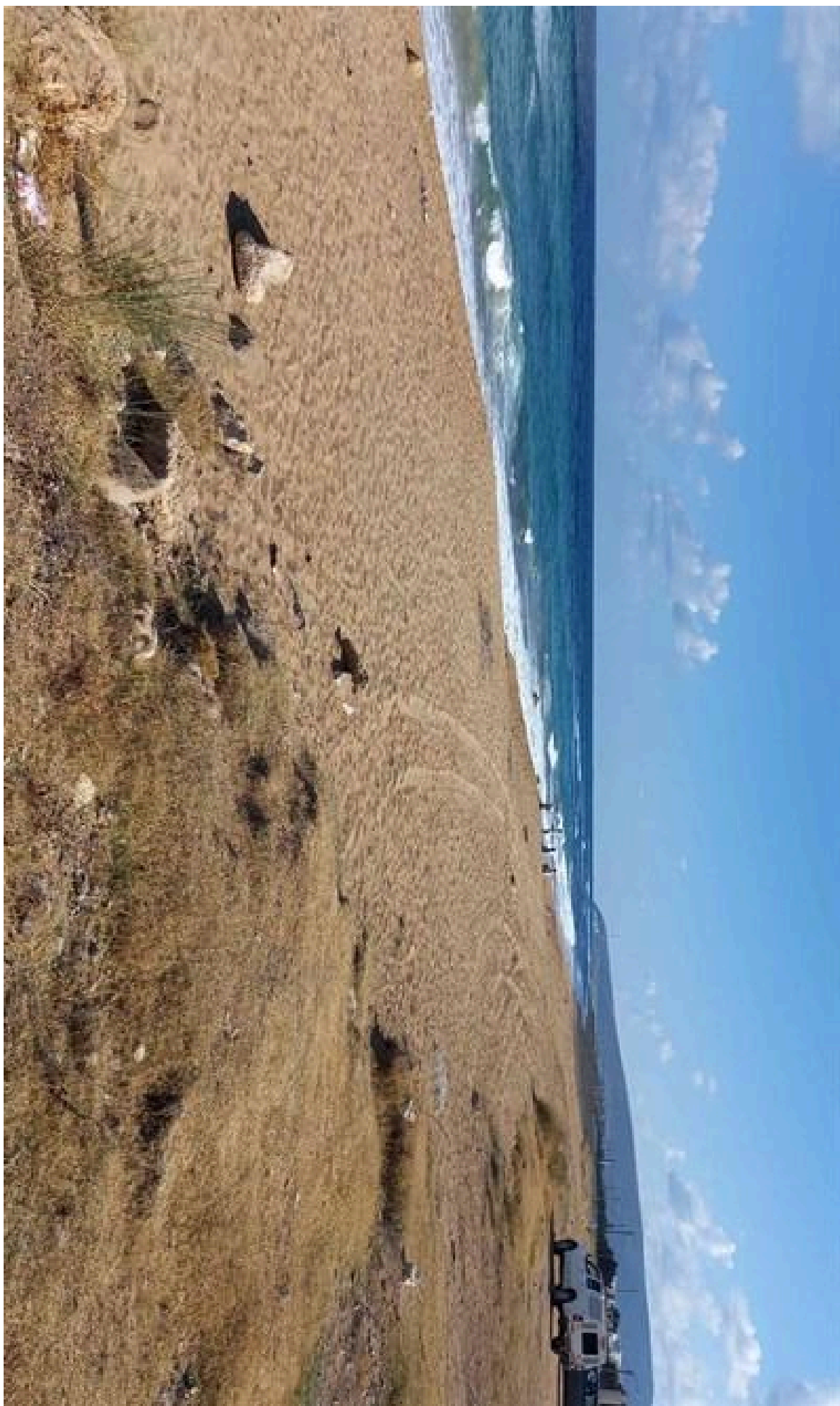
ראינו את הנזקים וראינו מה ההעדפה שלנו, לחיות בסביבה נקייה ולא מלוכלכת.

וראינו שגם לנו יש מה לעשות כדי לשמור על סביבה נקייה ומרוב שזה חשוב זה אפילו הלכה.

(נספח 2)

יש שריפות באוסטרליה כל שנה. אולם, השנה ההיקף יוצא הדופן של התופעה נובע מתקופת בצורת ארוכה במיוחד ומגלי חום קשים מאוד. התקופה מינואר עד אוגוסט הייתה עבור רוב האזורים מוכי אסון התקופה היבשה שנרשמה אי פעם. התקופה היבשה המשיכה הלאה ובמהלך חודש נובמבר נרשם היום הראשון בו לא ירד טיפת גשם על היבשה כולה, שוב מאורע [ראשון מסוגו ברישומים אי פעם](#).

לא רק היובש, אלא גם החום הקיצוני מחמיר את המצב, כששוב אותם אזורים מוכי אסון ספגו [טמפרטורות הרבה יותר גבוהות מארבעים מעלות](#), עם שיא של [48.9 מעלות צלזיוס בסידני](#).

בקיצור, התופעה הטבעית של שריפות באוסטרליה לאין שיעור חמורה יותר השנה בשל הטמפרטורות הגבוהות והיובש הקיצוני ששורר במדינה – תופעות הקשורות למשבר האקלים.

יש תמיד שריפות באוסטרליה, במיוחד בחודשי האביב, אולם ההיקף שלהן השנה נובע מתנאי יובש וחום קיצוניים. משבר האקלים אחראי לכך שעונת השריפות באוסטרליה מתחילה מוקדם יותר, נמשכת יותר זמן ונהיית יותר חמורה ובלתי צפויה.

במובן הזה, שינוי האקלים פועל באוסטרליה כפי שהוא פועל באזורים רבים בעולם, לפי המנגנון הבא: אנחנו שורפים פחם, נפט וגז, או כורתים יערות ובכך משחררים כמויות עתק של גזי חממה לאטמוספירה. גזי חממה אלו חוסמים את החום שנשמר סביב כדור הארץ ומייצרים "חימום גלובלי". החימום הגלובלי מתמקד בעיקר באוקיינוסים (93% אחוז ממנו) מה שמחמם את הים, מגביר את האידוי ממנו ומשנה את תנועות האוויר. כתוצאה מזה, אזורים נהים יבשים יותר ובמקביל באזורים אחרים יכולות להיות שיטפונות ואירועי גשם קיצוניים. אוסטרליה היא חזית של שינוי אקלים שסובלת בעיקר מגלי חום, בצורות ושריפות.

(נספח 3)

האם התורה התייחסה לאיכות הסביבה?

"בעקבות התחממות כדור הארץ וריבוי הזיהומים של האוויר, רציתי לשאול, האם גם התורה מצווה לא לזהם את האוויר מצד שמירת הכדור ולא רק בענין אדם לחבירו? כי אני מבין שהתורה מתייחסת לאיכות הסביבה בעיקר בנושא של אדם לחברו ולא בהכרח לשמירה על העולם בכלל.

ראיתי איסורים המדברים בנושא אבל לא מתוך שמירה על הכדור, אלא שלא להזיק בני אדם הגרים בסמוך, כי אם אין אנשים משמע שהיה מותר גם אם הדבר היה מזיק את כדור הארץ. תודה"

שלום וברכה,

בהחלט כן. יש לנו חובה לשמור על כדור הארץ שהקב"ה נתן לנו.

יש לכך התייחסות בהלכה וגם במדרשי חז"ל: "ראה את מעשה הא-לוהים כי מי יוכל לתקן את אשר עותו" (קהלת ז, יג) - בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן, ואמר לו: ראה מעשיי כמה נאים ומשובחים הם, וכל מה שבראתי בשבילך בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם תקלקל אין מי שיתקן אחריך (קהלת רבתי, ז, כח).

[ראה כאן](#) הרצאה על איכות הסביבה בהלכה.

אך אי אפשר להפריד את כדור הארץ ממצוות שבין אדם לחבירו.

הרי כדור הארץ הוא בסופו של עניין גוש עפר, עם ליבה פנימית, שאינה שונה מזו של כוכבי לכת אחרים. מבחינה טבעית אין לכדור הארץ רגשות, וגם אם ח"ו היה עובר שואה גרעינית שתכחיד את כל היצורים החיים במעטפת החיצונית - כדור הארץ לא ישתנה.

ההבדל הוא אחד: העולם נברא עבור בני האדם כדי לשמשם. גם בעלי החיים ניתנו לרשות בני האדם. והבורא מקיים את היקום עבור בני האדם המקיימים את המטרה האלוקית: "אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמת".

עלינו לשמור על איכות הסביבה עבור אחינו בני האדם, לכן מוטל עלינו לשמור על הטבע וכל בעלי החיים שבו. כפי הציטוט מן המדרש שהובא. גם המקורות שתשמע בהרצאות מדברים על החשיבות של שמירת ארמונו של המלך, אשר ניתן לנו כפיקדון כדי לשמש אותנו.

כמו כדור הארץ, גם הגוף שניתן לנו בעולם הזה הוא רק פיקדון, לכן מוטל עלינו לשמור על בריאותנו: "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם".

הצדיקים הכירו בפיקדון של גופם והתייחסו אליו כאל כבעל-חיים שניתן ברשותם, ועליהם לטפל בו. כך מסופר במדרש (ויקרא רבה, פרשה לד):

"גומל נפשו איש חסד" (משלי יא, יז): זה [הלל הזקן](#) - שבשעה שהיה נפטר מתלמידיו היה מהלך והולך עמם.

אמרו לו תלמידיו: רבינו, להיכן אתה הולך?

אמר להם: לעשות מצוה.

אמרו לו: וכי מה מצוה זו?

אמר להם: לרחוץ בבית המרחץ.

אמרו לו: וכי זו מצוה היא?

אמר להם: הן מה אם איקונין (סמלים) של מלכים שמעמידים אותו בבתי טרטיאות ובבתי קרקסיות, מי שנתמנה עליהם הוא מורקן ושוטפן, והן מעלין לו מזונות, ולא עוד אלא שהוא מתגדל עם גדולי מלכות - אני שנבראתי בצלם ובדמות דכתיב (בראשית ב, ו) "כי בצלם אלהים עשה את האדם" על אחת כמה וכמה!"

הצדיקים התייחסו לגופם ממש כפיקדון זמני שניתן להם בעולם הזה.

כמו הגוף, כך גם העולם הוא פיקדון שעלינו לשמור עליו - עבור התכלית האלוקית.

(נספח 4)

אילו פעולות כל אחד יכול לעשות כדי לשמור על איכות הסביבה?

כדי לשמור על הסביבה וגם על עצמך, אפשר לבחון את הפעולות והשימושים היומיומיים בחומרים מזהמים ולראות כיצד ניתן לצמצם את השימוש בהם. בסופו של דבר הצמצום הזה יעזור לך לשמור על הבריאות שלך ולהשאיר סביבה איכותית ובריאה לילדים ולנכדים שלך.

רכיבה על אופניים או הליכה ברגל - הנסיעה ברכב היא נוחה. המכונית נמצאת מתחת לבית, המזגן בדיוק בעוצמה שרצית, הכיסא בדיוק בשיפוע הנכון ואפשר לסגור את החלונות ולשיר בלי שאף אחד ינעץ מבטים. אבל נסיעה ברכב יכולה להיות מתסכלת, לגרום לך לעמוד בפקקים ארוכים בשעות העומס ולמנוע ממך להפעיל את הגוף ולשמור על כושר. אם בחרת להשאיר את הרכב בחניה ולרכוב על אופניים או ללכת ברגל, זכית פעמיים - שמרת על הסביבה ושמרת על עצמך.

להפסיק לעשן - לא חסרות סיבות טובות להפסיק את הרגלי העישון, עם זאת, שמירה על איכות הסביבה לא תמיד נלקחת בחשבון. מעבר ליתרונות הבריאותיים הידועים של הפסקת עישון - כמו שיפור חוש הטעם והריח, שיפור הכושר הגופני, הפחתת הסיכון לחלות במחלות לב וריאה וחיסכון כספי כמובן, הפסקת עישון עוזרת לשמור על איכות הסביבה. פחות סיגריות זה אומר פחות עצים כרותים ויותר יערות, מה שמשפיע באופן ישיר על איכות האוויר שכולנו נושמים.

לשתות מים במקום משקאות מתוקים - כמה פלסטיק זה מספיק וכמה סוכר זה די והותר? מאז שהפלסטיק נכנס לעולמנו הוא כובש אותנו ללא הרף, והאמת שגם הסוכר לא נח על זרי הדפנה. שני החברים האלה אולי הופכים את החיים שלנו לפשוטים וטעימים יותר, אבל האמת היא שהרבה משקאות מתוקים בתוך הרבה בקבוקי פלסטיק, פוגעים בכדור הארץ ופוגעים בבריאות. שימוש בבקבוק רב פעמי ושתיית מים תעזור לך להפחית את כמות הסוכר שנכנסת לגוף שלך ולהפחית את כמות הפלסטיק שנכנס לאדמה.

